

חברים יקרים,

היובל הוא קונספט מדהים!!! זהו האוטופיה עלי אדמות. כל כך מדהים, שהוא בוטל...

אנחנו בסוף ספר ויקרא, ספר הקדושה העברי הקדום, ספר האידאל האנושי והאלוהי. הספר של "ואהבת לרעך כמוך". שתי פרשות סוגרות השבת את הספר, פרשת בהר ופרשת בחוקותיי. לב ליבן של שתי הפרשות הללו הוא השמיטה והיובל. המתנה האחרונה לפני פרידה היא מתנת הדרור.

(ויקרא, כ"ה, ז-י"ג) וְסִפַּרְתָּ לָךְ שִׁבְעַת שָׁנִים, שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת פְּעָמִים, וְהָיוּ לָךְ יְמֵי שִׁבְעַת שָׁבָת שָׁנִים תְּשַׁע וָאַרְבָּעִים שָׁנָה. וְהֶעֱבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אֲרָצְכֶם. וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקִרְאתֶם דְּרוֹר בְּאָרֶץ לְכָל יֹשְׁבֵיהָ יוֹבֵל הוּא תְהִיָּה לָכֶם וְשִׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ. יוֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תְהִיָּה לָכֶם לֹא תִזְרְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת נִזְרֶיהָ. כִּי יוֹבֵל הוּא קֹדֶשׁ תְהִיָּה לָכֶם מִן הַשָּׂדֶה תֹאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ. בְּשָׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תֵּשְׁבוּ אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ.

השמיטה היא השנה השביעית, והיובל הוא שנת החמישים. חמישים הם שבע שנים כפול שבע ועוד אחד.

היובל הינו "ריסוט" מוחלט של עולמנו. הנחלות שבות אל בעליהן המקוריים. העבדים משתחררים. החובות נמחקים. מתחילים מבראשית.

שיהיה ברור, מצוות השמיטה והיובל אינן מצוות סוציאליות ואינן עוסקות בצדק חברתי במובן הרגיל של המילה. הן ליום השבת, הן לשנת השמיטה והן לשנת היובל יש תכלית אחת: חירות! חירות בכלל וחירות האדם בפרט.

ושיהיה גם ברור, חירות איננה חופש מדאגות, וחירות איננה "כיפית". היא מאתגרת וקשה. ההפך מחירות זה מצרים. דווקא מצרים - סיר הבשר - היא החופש מדאגות. מי שרוצה חיים ללא דאגות, חרדות ואתגר, שיישאר במצרים!

מילת המפתח בפרשת בהר היא המילה דרוֹר: "וְקִרְאתֶם דְּרוֹר בְּאָרֶץ לְכָל יֹשְׁבֵיהָ" - שופר גדול יבשר ביום הכיפורים שעת הדרור הגיעה.

דרור בא מהמילה "דר", לגור. או במילים אחרות, בשנת היובל מכריז השופר שאנחנו כולנו דיירים זמניים כאן. איננו בעלי-בתים, איננו בעלי הקרקע, ואיננו בעליהם של בני אדם אחרים (עבדים). אנחנו שוכרים כאן אחיזה. הרב שמשון רפאל הירש מסביר שהאות ד' מתחלפת לעיתים עם האות ת'. מכאן שהמילה דר היא "קרובת משפחה" לשונית של המילה תר. כולנו תיירים בעולם הזה. העולם הזה כולו הוא airbnb.

יציאת מצרים היא הסיפור המכונן של עם ישראל, ולכן החירות היא ה - DNA שלנו. ולכן ספר ויקרא, ספר הקדושה העברי, מסתיים בקריאה הבלתי משמעת לשתי פנים לחירות מוחלטת!

עברו שלושת אלפים ושלוש מאות שנים, ועלינו להכריז בצער רב שעם ישראל לא עמד בזה. עם ישראל נכשל במשימה העליונה שלשמה נבחר. הלל הזקן, אחד מגדולי הרבנים שקמו לעם ישראל (זה שאמר "מה ששנאו עליך לחברך לא תעשה"), ראה שהחיים הכלכליים קפאו לקראת שנת החמישים, והוא ביטל את מצוות היובל. אי אפשר היה לקיים חיים כלכליים "נורמליים" - קרי, ענייני קניין ורכוש - כשברקע מרחפת ומאיימת עננת היובל, שתבוא ותבטל את כל החובות ותשמיט מתחת לרגלינו את כל הקרקעות.

הכישלון הזה שלנו, על פי פרשת בחוקותיי, הוא הסיבה לכל הצרות שנפלו על עם ישראל. הפרשה מזהירה אותנו באופן אכזרי ביותר, שאם לא נקיים את מצוות השמיטה (ובכללן היובל), נגלה מארצנו. בסוף הפרשה היא אמנם מבטיחה שנשוב אליה, אבל רק כדי לנסות שוב! ושוב, ושוב, ושוב. מצוות החירות - הדרור - היא המצווה החשובה ביותר בתורה, ואנחנו ניגש מחדש למבחן הזה, פעם אחר פעם אחר פעם, וניכשל בו פעם אחר פעם אחר פעם, עד שנפנים את עיקרון החירות.

והרי, האם שאלת הבעלות על האדמה הזאת איננה תמצית המלחמה בינינו לבין שכנינו???

גם אני נכשל במבחן הזה. אין לי פתרון כלשהו לסוגיה הזו! אני אינני בן חורין. אני לא יודע איך שבים אל הארץ הזאת מבלי להילחם עליה ולהגן על הבעלות שלנו עליה יום אחרי יום. אני לא יודע איך מיישבים את הציוני האדוק שבתוכי עם החירות הרדיקלית שהתורה מבקשת מאיתנו. אני לא מכיר מודל של קוממיות מדינית המבוססת על "תיירות" או שכירות בלבד. אבל ברור לי שזו השיחה שפרשות בהר ובחוקותיי מבקשות מאיתנו (ויקרא כ"ה, פסוקים כ"ג, נ"ה): **"כִּי לִי הָאָרֶץ, כִּי גֵרִים וְתוֹשְׁבִים אַתֶּם עַמְדִּי... אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"**

כשאני מקשיב לחדשות אני מרגיש שהסוגיה הזאת דחופה ובווערת! שאם לא נמצא את התשובה למתח שבין בעלות וחירות, לא נדע שקט בארץ האהובה הזאת לעולם. אבל אז אני נושם עמוק, ונזכר... שאת השיעורים הגדולים באמת לומדים לאט, ואי אפשר לזרז את התשובה, ולא ניתן לעורר את האהבה [הגאולה] עד שתחפץ (שיר השירים).

לכן אינני בא להטיף - כי אין לי תשובות. אבל אני כן מבקש להזמין אותנו לא להרפות מהשיחה. להמשיך לשמוע את דברי התורה הנצחית הזאת, יום אחרי יום, ללמוד אותה ולשוחח עליה, ולא לוותר לעולם על האתגר הגדול הזה: **וקראתם דרור בארץ לכל יושביה.**

כשש מאות שנה מאוחר יותר, הנביא הושע נקרא להציב מראה חיה לעם ישראל. הוא נדרש להינשא לאישה זונה. בשיאו של הספר נאמר (הושע ב, י"ח): "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נָאֵם ה', תִּקְרָא אִישִׁי וְלֹא תִקְרָא לִי עוֹד בְּעַלְי". אלוהים מבקש מאיתנו מערכת יחסים חדשה. מערכת יחסים שאיננה מבוססת על בעלות, אלא על יחסי אישות!

**שחקי שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אאמין,
כי עודני מאמין בך.**

**כי עוד נפשי דרור שואפת,
לא מכרתיה לעגל פז,
כי עוד אאמין באדם,
גם ברוחו, רוח עז.**

- טשרניחוסקי

תם ונשלם ספר ויקרא. תמה ונשלמה תורת הכהנים. מסתיים ספר קדושת החיים... אבל אנחנו נמשיך לשוחח על החירות ולבקש דרור.

חזק חזק ונתחזק.

מחר, בשבת בבוקר, נלמד את הפרשות הללו ביחד, על כוס קפה ונשנושים. כולם מוזמנים: 10:00 בבוקר בקהילת ואהבת. ללא תשלום כמובן, כי זו שבת, ואין צורך בידע קודם.

שבת שלום,

אלישע